

‘Meer besparingen mogelijk door samenwerking in de waterketen’

Samenwerken binnen de waterketen kan geld besparen, maar aanzienlijk minder dan uit het onderzoek van Kiwa en Stichting RIONED in 1998 bleek. Uit nieuw onderzoek van WaterKIP blijkt de besparing één à twee procent te zijn van de totale waterketenkosten oftewel 40 tot 50 miljoen euro per jaar (zie H₂O nummer 21). Het rapport ‘Samen in de waterketen: het werkt!’ werd op 2 november in Nieuwegein gepresenteerd op een bijeenkomst van de Waterfederatie. Hoewel de vele aanwezigen tevreden leken met het rapport, waren ook kritische geluiden te horen. Zo stelde Henk Brons van de VEMW dat dit een mooi begin is, maar dat er veel meer te besparen valt. Hij vroeg dan ook aan Ger Ardon van het Ministerie van VROM van overheidswege de vorming van waterketenbedrijven op te leggen. Maar volgens Ardon is daar voorlopig nog geen reden voor, hoewel ook hij denkt dat er meer valt te besparen.

Dagvoorzitter Roelof Kruijze kon het niet nalaten Waternet in de schijnwerpers te zetten. De vorming van dit watercyclusbedrijf bespaart meer dan was verwacht: 15 miljoen euro per jaar in plaats van acht miljoen. Omdat met de vorming van DWR indertijd al een besparing was bereikt, is er voor samenwerkingen die helemaal nieuw zijn meer te verdienen. Roelof Kruijze extrapoleerde een bedrag van 400 miljoen euro per jaar voor heel Nederland. Dit leverde overigens wel enig commentaar op: de situatie in Amsterdam is niet maatgevend voor het hele land volgens sommige aanwezigen.

Peter Hermans (Witteveen+Bos) en Hans van der Eem (Welldra) bespraken het nieuwe onderzoek. Er waren duidelijke grenzen gesteld en veel cijfers die in 1998 op een schatting waren gebaseerd, werden nu onderbouwd. Daarvoor kregen ze complimenten van de prikkelcommissie (Ger Ardon, Evert van der Meide, Johan Raap, Henk Brons, Kees Vonk en Siemen Veenstra). Deze commissie keek en luisterde achter een cactus aandachtig naar de inleiders om kritische vragen of prikkelende opmerkingen te maken. Zo vroeg Siemens Veenstra zich af of de onderzoekers wel op de goede plek naar de besparingen hadden gezocht en of niet veel meer te verdienen is.

Behalve de presentatie van het rapport werden ook enkele noviteiten ten tonele gedragen. Roelof Kruijze nam (virtueel) de urineseperatielietten van het Waterhuis in gebruik. Hierbij wordt urine separaat verzameld om apart gezuiverd te worden. Bjørn Hoogwout (Brabant Water) ging in op het belang van communicatie naar de burger en de maatschappij. Waar burgers vroeger vertrouwden op ‘tell me’ is het nu meer een kwestie van ‘show me’. Eén van de middelen daartoe is de nieuwe internetpagina www.samenwerkanaanwater.nl, waar informatie en

voorbeelden van samenwerking binnen de waterketen (en nog veel meer) te vinden zijn.

Bert Palsma (STOWA) keek vooruit naar de toekomst en legde enkele dilemma's voor aan de zaal. Het drinkwaternet en de riolering is oorspronkelijk aangelegd om de volksgezondheid te verbeteren. Als de riolering neerslag niet meer kan verwerken, wil dat niet zeggen dat de riolering faalt. De vraag is of je dat moet verlangen van de riolering of dat water op straat acceptabel wordt. Dan moet dat water niet al te vies zijn. Welke rol gaat afkoppelen spelen? Waar loost je effluent? Hoe schoon moet het zijn? Waar ga je zuiveren? Wat is doelmatig? Vooral dat laatste is een heikel punt, aldus Palsma. Hij vindt dat daarnaar meer onderzoek verricht moet worden. Het effect van maatregelen moet onderzocht worden, (water)systemen geanalyseerd, lokale kennis moet meer benut worden en vooral: er moet ruimte zijn experimenten, waarbij mislukkingen ingecalculeerd worden, zo sloot Palsma af.

Een aantal voorbeelden dat in de rapportage genoemd wordt, werd verder uitgewerkt. Enthousiaste verhalen over samenwerking in Tholen, het Waterplan en het Waterservicepunt Nijmegen, de samenwerking bij infrastructuur in sYnfra, de optimalisatie van het afvalwatersysteem door Waterschap de Dommel en de uitbesteding van het rioolbeheer in Boarnsterhim passeerden de revue. Uit al die voorbeelden bleek dat daadkracht en vertrouwen de basis vormen voor dit soort samenwerkingen. Maar ook goede afspraken: vooral financiële afspraken moeten duidelijk en eenduidig, bij voorkeur van tevoren, worden vastgelegd. De sprekers zien het grootste voordeel bij samenwerking tussen gemeente en waterschap: het drinkwaterbedrijf blijft enigszins buiten beeld. Vooral het combineren van leiding- en bestratingwerkzaamheden wordt als een

goed voorbeeld van kostenbesparing door samenwerking gezien.

De afsluiting was voor de prikkelcommissie. Evert van der Meide zag de grootste kansen in lokale samenwerking. Een Waternetconstructie voor heel Nederland leek hem een stap te ver. Johan Raap vond dat de cijfertjes wel erg centraal stonden: ook projecten die geen geld maar wel milieuvoordeel of duurzaamheid opleveren, moeten bekeken worden, meent hij. Henk Brons stelde dat het allemaal nog veel efficiënter kan. Om dat te bewijzen, zouden bedrijven mee moeten doen met de zuiveringsbenchmark van de waterschappen. Hij stelde verder dat de sleutel voor succesvolle samenwerkingen bij de lokale overheden ligt. Hij pleitte er daarom voor dat de rijksoverheid niet langer toekijkt, maar actief ingrijpt en samenwerking cq waterketenbedrijven verplicht stelt. Kees Vonk was blij dat regelmatig werd opgemerkt dat de burger centraal staat: deze betaalt tenslotte alles. Samenwerken moet geen verplichting worden, alleen daar waar het resultaat oplevert. De tijd van rapporten en onderzoeken is wat hem betreft wel voorbij. Siemen Veenstra was minder positief. De genoemde besparingen uit het rapport worden makkelijk gehaald, maar dat komt vooral omdat de besparingen op de verkeerde plek worden gezocht: er is veel meer te verdienen. De watersector wil niet verder kijken, aldus Veenstra.

Ger Ardon stelde als laatste spreker dat meer besparing is te halen dan in het rapport staat. Meer samenwerken is daarvoor noodzakelijk. Het rapport is een goed begin, maar de sector moet verder kijken, aldus Ardon. Sturing vanuit de rijksoverheid is voorlopig nog niet aan de orde: dat werkt contraproductief, meent hij. Het Rijk kijkt wel kritisch toe. Mocht de watersector toch niet genoeg besparen, dan bestaat de mogelijkheid dat de rijksoverheid alsnog ingrijpt, zo besloot Ardon de bijeenkomst.